

TÌM KIẾM SỰ PHÁT TRIỂN Ở CHÂU MỸ LA TINH

L. Enrique Garcia*

Hoạt động kinh tế ở Mỹ La tinh đã được cải thiện mạnh mẽ trong năm 2004 và hy vọng xu hướng tích cực này sẽ tiếp tục trong năm 2005. Giá trị thương mại và nguồn vốn đổ vào khu vực này đang tăng lên, tỷ lệ lạm phát thấp và tình hình tài chính và tài khoá đã được củng cố tại hầu hết các nước. Sau bốn năm trì trệ và bất ổn định, không còn nghi ngờ gì nữa, đây chính là tin tức tốt lành cho khu vực.

Tuy nhiên, viễn cảnh cải thiện này không nên được đánh giá quá cao, bởi vì phần nhiều trong số những lý do giải thích đều quy về điều kiện quốc tế thuận lợi hơn, đặc biệt là sự phục hồi của nền kinh tế Mỹ, giá cả hàng hoá cao hơn, và các thị trường tài chính ổn định hơn. Hơn nữa, bất chấp sự phát triển gần đây, khu vực này vẫn phải chịu những tổn thương liên tục từ bên ngoài, các vấn đề về cơ cấu và áp lực xã hội gia tăng đã làm suy giảm nguồn vốn dành cho chính trị cần thiết để đạt được những tiến bộ trong chương trình cải cách đang diễn ra.

Người ta nhất trí rằng, các nhà hoạch định chính sách phải đối mặt với yêu cầu cấp bách về việc khôi phục tốc độ tăng trưởng kinh tế nhằm cải thiện điều kiện sống trong khu vực. Đặc biệt điều này đang tạo ra áp lực do sự suy yếu của thực trạng xã hội ở phần lớn các nước Mỹ La tinh. Công cuộc giảm nghèo đói lâu dài kéo theo

tốc độ tăng trưởng khởi sắc như đã ghi trong thành tích gần đây.

Hướng tới Chương trình Phát triển Đổi mới.

Các nhà lãnh đạo Mỹ La tinh phải theo đuổi một chương trình chính sách nhằm phục hồi tăng trưởng và cải thiện điều kiện sống của đa số người dân. Chương trình này sẽ là một nỗ lực phối hợp giữa các chính phủ, khu vực kinh doanh, các tổ chức công đoàn, xã hội dân sự và cộng đồng quốc tế. Những cải thiện hiện nay trong nền kinh tế cho chúng ta cơ hội để học hỏi từ kinh nghiệm trong quá khứ nhằm duy trì các xu hướng tích cực trong thời kỳ trung hạn và dài hạn. Việc đề xuất chương trình đổi mới nên xuất phát từ trong khu vực, và dựa trên nền tảng sau:

Một phương pháp toàn diện: Thậm chí mặc dù việc duy trì tình trạng ổn định kinh tế là điều kiện cần thiết để phục hồi tăng trưởng, song cần có một nỗ lực lớn hơn để bao quát cả các vấn đề kinh tế vĩ mô nhằm tăng cường hiệu quả và tính cạnh tranh. Hơn nữa, một phương pháp toàn diện cũng nên xem xét các chính sách xã hội hiệu quả nhằm thúc đẩy sự công bằng và toàn diện. Một chiến lược tăng trưởng đổi mới nên tập trung vào việc gia tăng nguồn vốn, không chỉ dưới dạng truyền thống (vốn hiện vật và vốn tài chính), mà

còn tập trung vào việc tích lũy nguồn vốn lớn hơn, trong đó bao gồm các khía cạnh xã hội, văn hoá, tự nhiên, con người. Phát triển nguồn vốn xã hội, thông qua việc cho phép tín dụng uỷ thác giữa các nhà đầu tư, là điều cần thiết để đảm bảo sự ổn định của các chính sách và hoạt động đầy đủ của các tổ chức và các thể chế.

Cân bằng tương xứng giữa các thị trường và Nhà nước. Đầu tư của tư nhân và các nhà thầu khoán, cả trong nước và ngoài nước, nên được khuyến khích như là động lực quan trọng đối với sự tăng trưởng. Các chính phủ quốc gia nên duy trì môi trường ổn định, giải quyết những thất bại của thị trường và đảm bảo cung cấp hiệu quả hàng hoá công cộng, quan tâm đến sự công bằng và các tiêu chí trong liên kết. Tuy nhiên, do những hạn chế về mặt tài chính và tài khoá, một cơ chế điều tiết tương xứng và các động lực khuyến khích sự tham gia của khu vực tư nhân có ý nghĩa quyết định trong việc đảm bảo tính cạnh tranh và việc cung cấp hàng hoá công cộng cũng như hệ thống cơ sở hạ tầng. Mỹ La tinh cần tiến hành cải cách thể chế nhằm cải thiện tình hình liên quan đến quyền sở hữu và tính khả thi của hợp đồng. Tham nhũng phải được giải quyết một cách toàn diện, bao gồm các giải pháp để đảm bảo việc thực thi pháp luật, dịch vụ dân sự, cải cách tư pháp, quản lý các công ty và tính minh bạch trong kinh doanh.

Cạnh tranh và chuyển đổi hiệu quả. Một chương trình nghị sự nhằm thúc đẩy việc nâng cao năng suất và tăng cường tính cạnh tranh nên bao gồm sự phát triển theo nhóm, hoạt động thầu khoán, đổi mới, cải thiện môi trường kinh doanh, và cung cấp cơ sở hạ tầng. Tài sản công nghệ phải

được tăng cường, đặc biệt là các hệ thống đổi mới của khu vực và quốc gia. Các quỹ phải được tập trung cho nghiên cứu và phát triển công nghệ, giới kinh doanh và giới nghiên cứu phải làm việc cùng nhau để đưa công nghệ vào quá trình sản xuất. Mỹ La tinh nên tập trung vào việc đa dạng hoá hàng xuất khẩu, thông qua phát triển các nhóm dựa trên cơ sở hoạt động cung cấp nguồn lực tự nhiên của khu vực và tạo ra các lợi thế cạnh tranh trong các khu vực mới thông qua tri thức và đổi mới. Một chiến lược đổi mới như vậy cần phải đi kèm với việc đầu tư vào khoa học công nghệ và nguồn nhân lực.

Sự công bằng và tính toàn diện của xã hội. Các chính sách xã hội công khai và có hiệu quả hơn nên được đưa vào nhằm tạo việc làm và các cơ hội khác cho người nghèo và những người chưa được quan tâm đến, để nâng cao tiếng nói và tăng cường sự tham gia của họ vào các hoạt động chính trị. Những vấn đề then chốt có liên quan đến việc tiếp cận tài sản, tài chính vi mô và tín dụng đối với các doanh nghiệp vừa và nhỏ, các mạng lưới an toàn xã hội và các quỹ đầu tư nhằm giảm nhẹ tác động của suy thoái kinh tế, các chính sách dài hạn và trung hạn để tăng cường nguồn vốn xã hội và con người. Về khía cạnh này, khu vực Mỹ La tinh phải đổi mới các chính sách giáo dục bằng việc có các hành động dứt khoát hướng tới cải thiện chất lượng giáo dục. Những thay đổi về chính sách này không nhất thiết ám chỉ việc sử dụng thêm các nguồn lực của công cộng cho giáo dục; hơn thế, kế hoạch của một chương trình giáo dục mới tập trung vào việc nâng cao chất lượng giảng dạy và tự quản của nhà trường. Chương trình nghị sự về chính sách

cũng phải điều chỉnh hệ thống giáo dục để đáp ứng tốt hơn các yêu cầu của thị trường quốc tế ngày càng mang tính cạnh tranh cao.

Hội nhập khu vực và tiếp cận thị trường. Chương trình phát triển đổi mới nên được xây dựng dựa trên cơ sở những lợi thế về cạnh tranh, cho phép các nước thu lợi từ thị phần thế giới lớn hơn. Tuy nhiên, khả năng tham gia vào các thị trường quốc tế lớn hơn đòi hỏi phải có một sân chơi bình đẳng và khả năng tiếp cận thị trường cân xứng hơn, đặc biệt là việc giảm nhẹ chế độ bảo hộ của các nước phát triển. Trong khi khả năng tiếp cận thị trường Hoa Kỳ - đối tác thương mại chính của khu vực - ngày càng tăng, các thị trường thay thế như Châu Âu và Châu Á cũng nên được ưu tiên. Thương mại trong nội bộ khu vực nên được tăng cường, vừa thông qua các hiệp định hiện nay, hội nhập mạnh mẽ hơn, vừa thông qua việc tạo ra những mối quan hệ mới giữa các nước trong khu vực. Để đảm bảo điều này, quá trình hội nhập khu vực có ý nghĩa quyết định, không chỉ liên quan đến thương mại, mà bao gồm cả việc phối hợp kinh tế vĩ mô và hội nhập mạnh hơn về cơ sở hạ tầng tự nhiên, thông qua tăng cường các dự án liên kết trong khu vực, ví dụ như IIRAS và Sáng kiến Panama Puebla.

Tài trợ cho sự phát triển. Việc tăng năng suất nên được đẩy mạnh trong tất cả các khu vực, gặt hái những lợi ích ngày càng cao từ việc cấp vốn tự nhiên thông qua công nghệ và sự đa dạng hoá. Một chiến lược tăng trưởng thành công dẫn đến khả năng tiếp cận mang tính cạnh tranh đối với việc tài trợ vốn lâu dài ổn định, nguồn vốn con người với chất lượng cao và các thể chế lành mạnh tạo điều kiện cho sự đảm bảo bằng hợp đồng

và bảo vệ quyền sở hữu. Khu vực này cần tăng tiết kiệm quốc gia và đảm bảo tiếp cận nguồn cung cấp tài chính từ bên ngoài. Cần có những nỗ lực nghiêm túc trên phương diện tài khoá nhằm giảm bớt tình trạng thâm hụt triền miên và gánh nặng nợ nần chồng chất. Khả năng tiếp cận nguồn cung cấp tài chính quốc tế tốt hơn, đặc biệt là đầu tư trực tiếp của nước ngoài, có ý nghĩa thiết yếu trong việc đáp ứng các nhu cầu cấp vốn của cả các chính phủ và các công ty tư nhân. Trên phương diện quốc gia, sự phát triển của thị trường vốn trong nước là yếu tố cần thiết để huy động tiết kiệm quốc gia đối với việc cung cấp tài chính cho đầu tư và tăng trưởng. Việc thực hiện các tiêu chuẩn quản lý tập đoàn và sự đa dạng hoá các công cụ và người tham gia là những nhân tố cần thiết nhằm khai thác thị trường sâu hơn. Các nhà đầu tư có tổ chức, như các quỹ hưu trí, nên đóng vai trò trung tâm.

Tóm lại, quá trình khôi phục và duy trì sự tăng trưởng chất lượng cao, cùng với sự ổn định và công bằng, có ý nghĩa thiết yếu trong việc cải thiện điều kiện sống của người nghèo và những người không được quan tâm đến. Đây là thách thức to lớn đối với khu vực Mỹ La tinh. CAF, với tư cách là tổ chức tài chính đa phương, cam kết ủng hộ các nỗ lực của Mỹ La tinh trong việc tìm kiếm sự phát triển.

Mô tả sơ lược về Công ty Corporación Andina de Fomento

Corporación andina de fomento (caf) là một tổ chức tài chính đa phương ủng hộ phát triển bền vững của các quốc gia cổ đông và những nỗ lực hội nhập trong khu vực. Các cổ đông của nó là năm nước thuộc khu vực Andean: Bolivia, Columbia,

Ecuador, Peru và Venezuela, cũng như Argentina, Brazil, Chile, Costa Rica, Tây Ban Nha, Jamaica, Mexico, Panama, Paraguay, Trinidad & Tobago, Uruguay và 16 ngân hàng tư nhân trong khu vực.

CAF hoạt động trong các khu vực tư nhân và chính phủ, cung cấp nhiều dịch vụ tài chính cho một số lượng lớn khách hàng, bao gồm các quốc gia cổ đông, các tập đoàn và các tổ chức tài chính của các quốc gia đó. Các biến số về môi trường và xã hội được phối hợp trong các chính sách quản lý; các hoạt động bao gồm các tiêu chuẩn ổn định và sinh thái. Với tư cách là tổ chức tài chính trung gian, CAF thu hút các nguồn vốn từ các nước công nghiệp vào Mỹ La tinh, làm cầu nối giữa các thị trường vốn quốc tế và khu vực, thúc đẩy cơ hội đầu tư và kinh doanh. Thời gian qua, CAF đã trở thành nhà cung cấp tài chính đa phương lớn nhất cho khu vực Nam Mỹ.

Sản phẩm và dịch vụ

- Cung cấp các khoản vay ngắn hạn, trung hạn, dài hạn, bao gồm các dòng tín dụng cho các công ty và các tổ chức ngân hàng nhằm cung cấp tài chính cho hoạt động thương mại ngoài nước.

- Cơ cấu và cung cấp vốn cho việc vay giới hạn và phi nguồn lực.

- Đồng cung cấp tài chính cho các hoạt động kinh doanh cùng với các tổ chức quốc tế và đa phương thông qua một số cơ chế, trong đó có các khoản vay A/B.

- Đưa ra các dịch vụ ngân hàng đầu tư và tư vấn.

- Phát hành bảo lãnh tín dụng một phần để nâng cao tỷ lệ cho vay và các giao dịch tại thị trường vốn.

- Đưa ra cách thức quản lý ngân sách.

- Tạo mối quan hệ hợp tác kỹ thuật.

Chiến lược cung cấp vốn của CAF cho phép tăng các nguồn tài chính một cách có hiệu quả và mang tính cạnh tranh cao trên thị trường vốn quốc tế. Điều này dựa trên sự đa dạng của các nguồn đang hình thành, giảm lãi suất và rủi ro về tiền tệ. Chiến lược này cũng nhằm mục đích cân bằng với kỳ đáo hạn trung bình của tài khoản và nợ.

Quỹ tài trợ

Năm 1993, là quỹ phát hành đầu tiên của Mỹ La tinh nhận được được sự đánh giá cao trong lĩnh vực đầu tư cùng lúc của ba tổ chức: Các cơ quan đầu tư của Moody, Standard & Poor, và Fitch. Kể từ đó, CAF được xếp loại là quỹ phát hành ngày càng có vị trí cao. Điều này tạo điều kiện thuận lợi cho việc chủ động tham gia của CAF trên các thị trường trái phiếu Nhật Bản, Châu Âu và Mỹ. Hơn nữa, CAF duy trì sự có mặt liên tục trên các thị trường ngắn hạn thông qua Chương trình Hối phiếu Thương mại Mỹ (1 triệu USD Mỹ), Chương trình Hối phiếu Thương mại Châu Âu (500 triệu USD Mỹ), và Chương trình Kỳ phiếu ngắn hạn ở Tây Ban Nha (500 triệu EURO).

Các chương trình Chiến lược

CAF xúc tiến và tham gia vào một số các chương trình chiến lược với sự tác động của khu vực, phụ trợ cho các hoạt động kinh doanh và tài chính. Những chương trình này liên quan đến nhiều công cụ và cơ chế tài chính nhằm giải quyết việc cung cấp cơ sở hạ tầng vật chất hiện đại; lập các giải pháp hiệu quả trong lĩnh vực sản xuất; phối hợp các công nghệ mới; và phát triển các tổ chức nhân đạo và bình đẳng hơn.

Các chương trình chiến lược bao gồm:

- Một chương trình chiến lược đã đề xuất Sáng kiến Hội nhập Cơ sở Hạ tầng của Nam Mỹ nhằm cải thiện tính cạnh tranh, cơ sở hạ tầng vật chất, và sự hội nhập thông qua mạng lưới đường sắt, đường thủy, đường bộ, liên lạc viễn thông và các hệ thống năng lượng ở Tây bán cầu.

- Chương trình cạnh tranh Andean, nhằm mục đích cải thiện hoạt động của các nền kinh tế Nam Mỹ trên phạm vi toàn cầu. Một trong những mục tiêu của dự án là đưa các nền kinh tế Nam Mỹ thoát khỏi tình trạng phụ thuộc vào các nguồn lực tự nhiên thông qua việc thúc đẩy các cơ cấu sản xuất dựa trên kỹ năng và tri thức.

- Chương trình khí carbon của khu vực Mỹ La tinh, được xây dựng trên hiệp ước khung của Liên Hiệp Quốc về sự Thay đổi Khí hậu, ủng hộ sự tham gia của các quốc gia cổ đông của CAF trong việc thúc đẩy thị trường thải khí carbon được hình thành bởi Nghị định thư Kyoto.

- Chương trình Tăng cường Các tổ chức Dân chủ và Quản lý, cộng tác với các chính phủ quốc gia và chính quyền địa phương trong các hoạt động được kết hợp với việc củng cố và cải tổ thể chế, khuyến khích các cơ chế hỗ trợ cho các nền kinh tế thị trường, các quá trình dân chủ và sự tham gia đồng đẳng.

- Chương trình Văn hoá và Phát triển Cộng đồng, nhấn mạnh vào văn hoá như một thành phần cốt lõi trong quá trình phát triển con người thông qua việc xây dựng nguồn vốn xã hội,

giữ gìn bản sắc, sự tự tôn của cá nhân và tập thể, tăng cường năng lực cơ bản để tạo điều kiện cho việc trao quyền cho quần chúng nhân dân.

Chương trình Đa dạng Sinh học, hỗ trợ cho các hoạt động sau:

- Quản lý nguồn lực phù hợp với các điều kiện địa lý và tình trạng địa sinh học của vùng Nam Mỹ, Amazon, và các hệ sinh thái của khu vực Thái Bình Dương, nhằm tạo ra và phát triển các thị trường và cơ hội kinh doanh trong khu vực.

- Chương trình Hỗ trợ Toàn diện đối với các doanh nghiệp vừa và nhỏ (SMEs), trợ giúp và khuyến khích SMEs tăng cường quản lý, tính cạnh tranh, hoạt động tiếp thị, bí quyết công nghệ và năng suất. Chương trình cũng chuyển các nguồn tài chính thông qua vay nợ và đầu tư cổ phần.

- Hợp tác Kỹ thuật Liên Tổ chức Kemmerer, cố gắng hội nhập tài chính trong cộng đồng Nam Mỹ. Chương trình phối hợp và tăng cường các cơ chế điều tiết và giám sát đối với hoạt động ngân hàng, chứng khoán, và bảo hiểm trong khu vực ■

(*) L. Enrique Garcia là Chủ tịch Hội đồng Quản trị Công ty Corporación Andina de Fomento.

Bản dịch của Viện Nghiên cứu Châu Mỹ.